

**Tjänsteutlåtande**

Utfärdat 2023-03-15

Diarienummer SMF-2023-01297

Handläggare

Matilda Sjöholm

Telefon: 031-368 28 19

E-post: matilda.sjoholm@stadsmiljo.goteborg.se

## Remissvar till kommunstyrelsen - omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa - förslag från Europeiska kommissionen

### Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden tillstyrker förslaget om omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa – förslag från Europeiska kommissionen
2. Stadsmiljönämnden översänder stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen
3. Stadsmiljönämnden justerar ärendet omedelbart.

### Sammanfattning

Europakommissionen har tagit fram ett förslag på ett reviderat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa. Förslaget ska ersätta nuvarande luftkvalitetsdirektiv och direktiv om metaller och polycykliska aromatiska kolväten. I Sverige baseras gällande lagstiftning om reglering och kontroll av luftkvalitet till stora delar på dessa två befintliga direktiv.

Förslaget på ett reviderat direktiv om luftkvalitet innehåller bland annat mer ambitiösa normer och mål för luftkvalitet på medellång- och lång sikt jämfört med gällande miljökvalitetsnormer och mål. Direktivet innehåller också förslag på förbättringar i hur luftkvalitet ska kontrolleras och hur höga halter ska åtgärdas samt krav kring utökad information om luftkvalitet till allmänheten.

Förvaltningen är positiv till direktivets inriktning och syfte och bedömer övergripande att dessa ligger i linje med stadens politiskt beslutade styrdokument som berör luftkvalitet och stadens luftvårdsarbete i stort. Generellt är det positivt att tydligare reglera frågan och ge den en större tyngd i det nationella och lokala arbetet, i synnerhet då kraven i förslaget har potential att förbättra luftkvaliteten och därmed också hälsan hos alla stadens invånare.

De föreslagna ändringarna med tydligare regler kring åtgärdsprogram bedöms bidra positivt till stadens utmaningar i att ta fram och genomföra effektiva och tillräckligt kraftfulla åtgärder. Förslagen kan innebära att förvaltningen behöver avsätta ytterligare resurser för att arbeta med åtgärder, speciellt med avseende på att specifika åtgärder behöver vidtas för att skydda barn och känsliga grupper.

Det är svårt att på detaljnivå bedöma vilka effekter och konsekvenser förslaget i sin helhet kommer att få på lokal nivå, då många av kraven som föreslås först behöver hanteras på nationell nivå.

## Bedömning ur ekonomisk dimension

Kommissionens konsekvensanalys visar att förslaget väntas bidra till en kraftig förbättring av luftkvaliteten runt om i Europa fram till år 2030 och att nyttorna för samhället med stor marginal överstiger kostnaderna. Någon motsvarande analys har inte gjorts för Sverige eller Göteborg. Bedömningen är dock att typen av nyttor och kostnader kan förväntas vara likartade i Sverige och också att nyttorna bedöms överstiga kostnaderna

Kommissionen konstaterar i sin konsekvensanalys att förslaget kommer innebära något utökade administrativa kostnader för genomförandet fram till år 2030 för att därefter sannolikt minska när målen uppnåtts. Om kommuner och länsstyrelserna behöver ta fram och genomföra nya åtgärdsprogram kan detta få ekonomiska konsekvenser. Utökade krav på övervakning, till exempel lägre utvärderingströsklar och krav på modellering, kan få ekonomiska konsekvenser för Göteborg. Hur stora konsekvenser blir beror på hur de nya kraven kommer att genomföras i svensk lagstiftning.

## Bedömning ur ekologisk dimension

Luftföroreningar orsakar växtskador, korrosion, nedsmutsning, övergödning, försurning och klimatförändringar och negativ påverkan på våra ekosystem. Föroreningarnas påverkan på naturen sker ofta långsamt, vilket gör att de biologiska effekterna inte blir synliga förrän efter lång tid, decennier och mer. Återhämtningen i naturen från exempelvis försurning, går också långsamt.

Förslaget förväntas ge en förbättring av luftkvaliteten på lokal, regional, nationell och internationell nivå, och kommer därmed bidra till att skydda naturen med bland annat minskad försurning, övergödning och ozonrelaterade skador på växter.

Förslaget på ett reviderat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa förväntas ha en positiv inverkan på lokala, nationella och internationella miljömål. Förslaget knyter an till aktuell styrning inom miljöområdet i staden, genom att det går i linje med Göteborgs stads miljö- och klimatprogram.

## Bedömning ur social dimension

Förslaget på ett reviderat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa förväntas ha en positiv inverkan på hälsan hos stadens invånare. Ren luft påverkar hälsan positivt hos alla invånare och är därmed av stor vikt för staden.

Luftföroreningar drabbar idag vissa människor mer än andra, framför allt känsliga människor som barn, äldre och sjuka. En skärpning av lagstiftningen enligt remissförslaget skulle bidra till ett mer jämlikt samhälle genom att ge positiva effekter på den allmänna folkhälsan.

## Bilagor

1. Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa (omarbetning)

## Ärendet

Europakommissionen har tagit fram ett förslag på ett reviderat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa. Förslaget ska ersätta nuvarande luftkvalitetsdirektiv och direktiv om metaller och polycykliska aromatiska kolväten. I Sverige baseras gällande lagstiftning om reglering och kontroll av luftkvalitet till stora delar på dessa två befintliga direktiv.

Klimat- och näringslivsdepartementet har skickat det omarbetade direktivet till Göteborgs Stads stadsledningskontor, som har skickat ärendet till stadsbyggnadsnämnden, stadsmiljönämnden och miljö- och klimatsnämnden för yttrande senast 25 april 2023. Stadsmiljönämnden har fått förlängd svarstid till och med den 28 april 2023.

## Beskrivning av ärendet

### Bakgrund

Luftföroreningar är den miljöfaktor som orsakar flest förtida dödsfall i Europa. Trots att Europas luftkvalitet har förbättrats betydligt under de senaste decennierna dör fortfarande varje år cirka 300 000 människor inom EU som helhet och cirka 6700 i Sverige i förtid till följd av förorenad luft. Dödsfall och sjukdomar orsakade av luftföroreningar samt negativ påverkan på ekosystemen ger sammantaget upphov till mycket stora samhällsekonomiska kostnader.

En omfattande luftvårdspolitik har utvecklats inom EU för att minska utsläpp och halter av luftföroreningar. Lagstiftning kring luftmiljö i svenska tätorter regleras genom systemet med miljökvalitetsnormer (MKN), huvudsakligen genom luftkvalitetsförordningen (2010:477) och Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av luftkvalitet (NFS 2016:9). Merparten av regelverket baseras på bestämmelserna i EU:s luftkvalitetsdirektiv (2008/50/EG) och direktiv om metaller och polycykliska aromatiska kolväten (2004/107/EG).

I luftkvalitetsförordningen framgår att varje kommun ska kontrollera att miljökvalitetsnormerna för luft följs inom kommunen. Kontrollen ska ske genom mätningar, beräkningar eller skattning, genom analyser samt genom redovisning och rapportering. De föroreningar som ska kontrolleras är kvävedioxid, svaveldioxid, kolmonoxid, bensen, partiklar (PM<sub>10</sub>), partiklar (PM<sub>2,5</sub>), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly. De flesta miljökvalitetsnormer för luft är gränsvärdesnormer som ska följas. Några är målsättningsnormer som ska eftersträvas.

### Luftkvaliteten i Göteborg

Luftkvaliteten i Göteborgsområdet har förbättrats mycket sedan mitten av 1970-talet. Trots att situationen har förbättrats behöver luften i Göteborg bli ännu bättre för att minska den inverkan som luftföroreningar har på vår hälsa. Forskning visar samband mellan luftföroreningar och ohälsa vid allt lägre nivåer, även vid de nivåer vi nu har i svensk miljö och som tillåts enligt svensk lagstiftning. Allt tyder på att det inte finns någon lägsta halt under vilken luftföroreningar saknar negativa hälsoeffekter, utan att en förbättring av luftkvaliteten medför en förbättring av folkhälsan vid alla nivåer.

I Göteborg står vägtrafiken för det enskilt största bidraget till halterna av luftföroreningar på platser där människor bor och vistas. Utmaningarna för att säkerställa god luftkvalitet är huvudsakligen kopplade till att minska påverkan från trafiken. För att klara gällande

gränsvärden och förslaget till reviderande gränsvärden behöver trafikmängder och utsläpp minska på både kommunala och statliga vägar.

### **Revidering av nuvarande lagstiftning**

I november 2019 publicerade EU-kommissionen resultaten från en kontroll av luftkvalitetsdirektivens ändamålsenlighet som visade att de har varit delvis effektiva i att förbättra luftkvaliteten och uppnå de fastställda luftkvalitetsnormerna. Dock identifierades ett flertal brister som behöver åtgärdas genom att skärpa direktivens bestämmelser och förbättra genomförandet.

Inom ramen för den europeiska gröna given åtog sig kommissionen att ytterligare förbättra luftkvaliteten och att anpassa EU:s luftkvalitetsnormer för att närmare överensstämma med WHO:s riktvärden för luftkvalitet, som uppdaterades och skärptes 2021 baserat på bättre kunskap om hälsorisker.

Den 26 oktober 2022 presenterade kommissionen sitt förslag till revidering av luftkvalitetsdirektiven.

### **Förslagets innehåll**

Kommissionen föreslår att de två befintliga direktiv som reglerar luftkvaliteten, nämligen Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/50/EG av den 21 maj 2008 om luftkvalitet och renare luft i Europa och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/107/EG av den 15 december 2004 om arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften (direktivet om metaller och PAH), slås samman till ett direktiv.

Förslaget innehåller mer ambitiösa normer och mål för luftkvalitet på medellång- och lång sikt, förbättringar i hur luftkvalitet ska kontrolleras och hur upptäckta problem ska åtgärdas samt regler kring utökad information om luftkvalitet till allmänheten.

Revideringen innehåller också en konsekvensanalys som visar att förslaget väntas bidra till en kraftig förbättring av luftkvaliteten runt om i Europa fram till 2030 och att nyttorna för samhället med stor marginal överstiger kostnaderna. De viktigaste fördelarna som förväntas är relaterade till hälsa (inklusive minskad dödlighet och sjuklighet, minskade sjukvårdsutgifter, minskad frånvaro från arbetet på grund av sjukdom och ökad produktivitet i arbetet) och skydd av naturen.

Förslagets huvudsakliga förändringar är inom följande områden:

- Skärpta normer för luftkvalitet till år 2030
- Långsiktigt mål att uppfylla WHO:s riktlinjer till år 2050
- Förstärkta krav på exponeringsminskning
- Flexibilitet
- Förtydligade regler kring åtgärdsprogram
- Utökade bestämmelser kring sanktioner vid överträdelse
- Nya bestämmelser kring ”tillgång till rättsskipning” och skadestånd
- Ändrade regler kring mätning av luftföroreningar
- Utökad roll för luftkvalitetsmodellering
- Tydligare regler kring tillgängliggörande av information till allmänheten

Områdena beskrivs vidare under förvaltningens bedömning, i delen ”sammandrag över detaljer i revideringen”.

## **Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa**

Det nuvarande luftkvalitetsdirektivet och direktivet om metaller och PAH samt kommissionens rapporteringsbestämmelser för luftkvalitet (2011/850/EU) har i Sverige genomförts i miljöbalken (1998:808), luftkvalitetsförordningen (2010:477) och Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av luftkvalitet (NFS 2019:9).

Merparten av direktivets artiklar väntas genomföras i luftkvalitetsförordningen medan annexen väntas genomföras i såväl nämnda förordning som Naturvårdsverkets föreskrifter. Även ändringar i miljöbalken kan bli aktuella, men detta behöver utredas i mer detalj. Bland annat ställs det nya krav på hur ofta åtgärdsprogram ska uppdateras vilket idag regleras i miljöbalken. Det behöver vidare utredas hur bestämmelserna om åtgärdsprogrammets överklagbarhet, skadeståndsansvaret för hälsoskador, processuella bestämmelser om grupptalan samt bevisbörda och beviskrav vid skadeståndsprocesserna och sanktioner riktade mot juridiska och fysiska personer till följd av överträdelser ska genomföras i svensk lagstiftning. Medlemsstaterna föreslås få två år på sig att genomföra direktivet.

## **Förvaltningens bedömning**

### **Generellt**

Stadsmiljöförvaltningen har gjort en gemensam bedömning av förslaget på direktivet tillsammans med miljöförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen.

Förvaltningen är positiv till direktivets inriktning och syfte och bedömer övergripande att dessa ligger i linje med stadens politiskt beslutade styrdokument som berör luftkvalitet och stadens luftvårdsarbete i stort. Generellt är det positivt att tydligare reglera frågan och ge den en större tyngd i det nationella och lokala arbetet, i synnerhet då förslaget har potential att förbättra luftkvaliteten och därmed också hälsan hos alla stadens invånare.

Det är svårt att på detaljnivå bedöma vilka effekter och konsekvenser förslaget i sin helhet kommer att få på lokal nivå, då många av kraven som föreslås först behöver hanteras på nationell nivå.

I Göteborg är föroreningsnivåerna som högst utmed de statliga lederna på grund av de stora mängder fordon som varje dag färdas där och det är framför allt i direkt närhet till dessa leder där överskridanden av gränsvärden sker. Förvaltningen anser därför att det reviderade direktivet ska göra det möjligt att effektivt arbeta med åtgärder för att minska mängden körda kilometer på alla vägar inklusive de statliga lederna.

### **Göteborgs strategiska arbete med luftkvalitet**

Utöver gällande lagstiftning och de nationella miljökvalitetsmålen utgör Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram för åren 2021–2030 bedömningsgrund för luftkvaliteten. Programmet tar utgångspunkt i bland annat Agenda 2030 och de nationella miljömålen.

I Göteborgs Stad är en av planeringsinriktningarna att förtäta staden med välplanerade funktionsblandade områden som är centralt belägna och har goda förutsättningar för vardagliga transporter med gång-, cykel-, eller kollektivtrafik. Denna inriktning bedöms vara det bästa sättet att kunna nå miljömålen och de gränsvärden som finns idag. Utifrån ett övergripande perspektiv, där hänsyn tas till hela staden, och sett på lång sikt anser staden att förtätning därför positiv ur miljösynpunkt, även vad gäller luftkvalitetsfrågan.

## **Sammandrag över detaljer i revideringen**

### *Skärpta normer för luftkvalitet till år 2030*

Förvaltningen konstaterar att förslaget kring skärpta luftkvalitetsnormer, framför allt de för kvävedioxid (NO<sub>2</sub>) och partiklar (PM<sub>10</sub>), kan innebära att gränsvärden överskrids i Göteborg i större utsträckning än idag. Som befintlig lagstiftning tillämpas och har formulerats så måste gränsvärdena klaras nästan överallt i ett stadsutvecklingsområde vilket ur ett långsiktigt perspektiv kan vara kontraproduktivt för möjligheten att nå luftkvalitetsnormerna.

Förvaltningen anser att de skärpta kraven bör gälla generellt och förses med en flexibilitet i användandet i stadsområden där luften förväntas bli bättre över tid.

### *Kvävedioxid (NO<sub>2</sub>)*

Miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid (NO<sub>2</sub>) överskreds i Göteborg varje år från deras införande till och med år 2019. Både år 2020 och år 2021 underskreds däremot gränsvärdena, vilket till största delen beror på att fordonsflottan på grund av elektrifiering och allt skarpare utsläppskrav har inneburit mindre utsläpp av kvävedioxid.

De minskade kvävedioxidnivåerna beror också på att det sedan 2006 har funnits åtgärdsprogram för kvävedioxid i Göteborg. Det är i dagsläget inte klarlagt om de nya skarpare gränsvärdena i förslaget från EU-kommissionen kommer innebära att ytterligare åtgärder krävs.

### *Partiklar (PM<sub>10</sub>)*

De inandningsbara partiklarna, PM<sub>10</sub>, kommer i Göteborgs urbana miljö i likhet med kvävedioxid huvudsakligen från vägtrafiken. Skillnaden mot kvävedioxid är att den allra största partikelmassan skapas genom slitage och uppvirvling när fordon kör på vägen, och släpps alltså inte ut från avgasröret. Det är därför svårare att minska utsläppen från fordonen utan att minska vägtrafikarbetet. Fordon utrustade med batteri tenderar att vara tyngre än bränsledrivna fordon så en elektrifierad fordonsflotta kan till och med öka partikelutsläppen något.

I början på 00-talet överskreds miljökvalitetsnormerna för PM<sub>10</sub> regelbundet i Göteborg. Ett verkningsfullt åtgärdsprogram sänkte halterna så att inga överskridanden av miljökvalitetsnormerna skedde fram till 2022. Vädret under våren 2022 var väldigt torrt med omfattande damning som ledde till att miljökvalitetsnormerna återigen överskreds. Till följd av detta har Naturvårdsverket bedömt att ett nytt åtgärdsprogram för partiklar (PM<sub>10</sub>) behöver tas fram i Göteborg. De reviderade direktiven kommer troligen att medföra att ytterligare åtgärder krävs för att klara de nya skarpare gränsvärdena.

### *Övriga luftföroreningar*

För övriga luftföroreande ämnen (PM<sub>2.5</sub>, kolmonoxid, svaveldioxid med flera) ligger halterna i Göteborg redan under de föreslagna skärpta gränsvärdena, vilket innebär att inga åtgärder kommer krävas även med skarpare gränsvärden.

### *Långsiktigt mål att uppfylla WHO:s riktlinjer till 2050*

Ett långsiktigt mål att uppfylla WHO:s riktvärden, inklusive möjliga framtida justeringar från WHO, införs så att EU kan nå sitt nollföroreningsmål senast till 2050.

De föreslagna målen att uppfylla WHO:s riktlinjer till 2050 bedöms som positivt ur hälsosynpunkt för stadens invånare. Det långsiktiga målet bedöms få konsekvenser på

framtida arbete med kommande miljö- och klimatprogram och åtgärdsprogram, där en långsiktig målbild bedöms som positiv.

#### *Förstärkta krav på exponeringsminskning*

I det befintliga direktivet finns krav på exponeringsminskningar, tolkat som att halterna i urban bakgrund ska successivt sänkas till WHO:s riktvärden eller bibehållas låga. I förslaget läggs även exponeringsminskningar för kvävedioxid till.

För Göteborgs del har förslaget liten inverkan, då halterna av PM<sub>2.5</sub> redan i nuläget ligger nära WHO:s riktvärden. För kvävedioxid kommer sannolikt arbetet med att nå de skärpta gränsvärdena i urban miljö även bidra till sänkta bakgrundshalter, så inte heller här får förslaget några större konsekvenser.

#### *Flexibilitet*

I det nya direktivet finns möjlighet att göra undantag från överskridanden av gränsvärdena för platser där det tydligt kan visas att överskridandena beror på antingen naturliga källor eller halkbekämpning. Det undantag som skulle vara mest relevant i Göteborg och i övriga Norden, gäller partiklar (PM<sub>10</sub>) där halkbekämpning kan vara en bidragande faktor, har inte nyttjats hittills någonstans.

De föreslagna ändringarna gällande flexibilitet bedöms sannolikt inte leda till några konsekvenser för Göteborgs stad.

#### *Förtydligade regler kring åtgärdsprogram*

Flera ändringar föreslås för att förtydliga och förenkla bestämmelserna och göra åtgärdsprogrammen mer effektiva. Till exempel föreslås att ett överskridande ska vara åtgärdat inom tre år samt att en uppdatering med nya kraftigare åtgärder krävs om miljö kvalitetsnormen då inte följs. I åtgärdsprogrammen ska det vidare anges vilka åtgärder som vidtas för att skydda barn och känsliga grupper. Dessutom ska åtgärdsprogram upprättas i förebyggande syfte om de normer som träder i kraft 2030 kommer att överskridas.

Sedan 2006 har det för funnits åtgärdsprogram för kvävedioxid i Göteborg. Det upprättades eftersom normen för kvävedioxid hade överskridits. Naturvårdsverket har även bedömt att ett åtgärdsprogram för partiklar (PM<sub>10</sub>) ska tas fram i Göteborg, eftersom miljö kvalitetsnormen för PM<sub>10</sub> överskreds i Göteborg 2022. De föreslagna ändringarna i luftkvalitetsdirektivet kommer troligen medföra att ytterligare åtgärder för att sänka halterna av kvävedioxid och partiklar (PM<sub>10</sub>) kommer att krävas.

De föreslagna ändringarna med tydligare regler kring åtgärdsprogram bedöms bidra positivt till stadens utmaningar i att ta fram och genomföra effektiva och tillräckligt kraftfulla åtgärder. Förslagen kan innebära att förvaltningen behöver avsätta ytterligare resurser för att arbeta med åtgärder, speciellt med avseende på att specifika åtgärder behöver vidtas för att skydda barn och känsliga grupper. Även ytterligare resurser bedöms behövas för att upprätta åtgärdsprogram i förebyggande syfte.

#### *Utökade bestämmelser kring sanktioner vid överträdelse*

Medlemsländerna ska enligt förslaget införa regler om sanktioner riktade mot fysiska och juridiska personer vid överträdelser av direktivet. Sanktionernas storlek ska för juridiska personer beräknas i förhållande till omsättningen och för fysiska personer i förhållande till inkomst.

De föreslagna ändringarna med utökade bestämmelse kring sanktioner vid överträdelse bedöms ge stora konsekvenser. Bestämmelserna om sanktioner och rätt till ersättning behöver utformas på ett ändamålsenligt sätt för att undvika oförutsägbara och oproportionerliga ekonomiska konsekvenser.

#### *Nya bestämmelser kring "tillgång till rättsskipning" och skadestånd*

Allmänheten ska kunna överklaga framtagandet av åtgärdsprogrammen och deras innehåll. Medlemsländerna ska även tillhandahålla praktisk information om vilka processer som gäller.

Det föreslås också att fysiska personer som har lidit skada på sin hälsa på grund av otillräckliga åtgärdsprogram ska kunna få rätt till skadestånd. I den föreslagna artikeln finns även bland annat regler om lättade beviskrav och bevisbörda samt möjlighet att föra en grupp talan under vissa förutsättningar.

Efter att revideringen skickats ut på remiss, samlades jurister från miljöförvaltningar runt om i Sverige för att diskutera frågan. Den bedömning de gjorde var att förslaget har potential att få stora negativa konsekvenser. Den främsta negativa konsekvensen är att mycket tid och resurser kan komma att läggas på rättsprocesser, vilket kan drabba själva arbetet med att minska halterna.

De föreslagna ändringarna med nya bestämmelser kring "tillgång till rättsskipning" och skadestånd bedöms ge stora konsekvenser och bestämmelserna behöver utformas på ett ändamålsenligt sätt för att undvika oförutsägbara och oproportionerliga ekonomiska konsekvenser.

#### *Ändrade regler kring mätning av luftföroreningar*

Det introduceras krav på en ny typ av mätstation, kallad "supersite", som ska mäta ett flertal föroreningar i stads- respektive landsbygdsmiljö. Förslaget innehåller även krav på mätning av ultrafina partiklar, vissa nya delar om hur mätnätverk ska utformas och hur stationer ska placeras. Förslaget innebär en förenkling av de så kallade utvärderingströsklarna som idag används för att bestämma vilken omfattning av kontroll som krävs för olika föroreningar.

De föreslagna ändringarna i mätningar av luftföroreningar är i dagsläget inte möjligt att bedöma konsekvenserna av, då revideringen inte innehåller tillräckligt med specificeringar för att kunna bedöma hur det påverkar Göteborgs Stads nuvarande mätningar.

#### *Utökad roll för luftkvalitetsmodellering*

Vid överskridanden av luftkvalitetsnormer är modellering obligatoriskt för att bedöma den geografiska omfattningen av överskridandet. Kraven kring luftkvalitetsmodellering har utökats, förstärkts och förtydligats i förslaget. Tanken är att modellering ska ge information om den geografiska spridningen av föroreningar och representativiteten av mätstationer.

De föreslagna ändringarna i kraven på modellering av luftföroreningar är i dagsläget inte möjligt att bedöma konsekvenserna av, då förslaget inte innehåller tillräckligt med specificeringar för att kunna bedöma hur det påverkar Göteborgs stads nuvarande mätningar.



### *Tydligare regler kring tillgängliggörande av information till allmänheten*

Reglerna om vilken information om luftkvalitet som allmänheten ska ha tillgång till föreslås förtydligas. Medlemsländer ska bland annat tillgängliggöra realtidsdata (data för den senaste timmen) och ett luftkvalitetsindex som tar hänsyn till WHO:s rekommendationer och Europeiska miljöbyråns index för Europa.

Kommuner ska enligt gällande lagstiftning kostnadsfritt, genom internet eller på annat lämpligt sätt, informera om luftföroreningshalter. Informationen ska vara tillgänglig för allmänheten eller andra som är berörda eller har intresse av den. Informationen ska bland annat innehålla information om överskridanden av de föroreningsnivåer som anges i miljökvalitetsnormerna, vilken bedömning kommunen gör i fråga om överskridanden och eventuella följder för människors hälsa.

De föreslagna ändringarna med tydligare regler kring tillgängliggörande av information till allmänheten bedöms inte leda till några större förändringar för Göteborgs Stad jämfört med dagens arbetssätt.

### **Sammanfattning av konsekvenser för staden**

Det föreslagna nya direktivet har potential att förbättra luftkvaliteten och därmed också bidra positivt ur hälsosynpunkt för stadens invånare.

Förslaget kring skärpta luftkvalitetsnormer, framför allt de för kvävedioxid och partiklar (PM10), kan innebära att gränsvärden överskrids i Göteborg i större utsträckning än idag. Detta kan i sin tur få konsekvenser på stadsutvecklingen om de reviderade direktiven inte ger möjlighet för staden att förtäta i centralt belägna områden med exempelvis goda förutsättningar för hållbara transporter med gång-, cykel-, eller kollektivtrafik. Förvaltningen anser att de skärpta kraven bör gälla generellt och förses med en flexibilitet i användandet i stadsområden där luften förväntas bli bättre över tid.

I Göteborg är föroreningsnivåerna som högst utmed de statliga lederna på grund av de stora mängder fordon som varje dag färdas där och det är framför allt i direkt närhet till dessa leder där överskridanden av gränsvärden sker idag. Förvaltningen anser därför att de reviderade direktiven ska göra det möjligt att effektivt arbeta med åtgärder för att minska mängden körda kilometer på alla vägar inklusive på de statliga lederna.

Sannolikt kommer förslaget innebära att kraftfullare åtgärdsprogram behövs för att få ner luftföroreningsnivåerna av kvävedioxid och partiklar (PM10). Förvaltningen bedöms då behöva avsätta mera resurser för framtagande och genomförande av åtgärderna, än vad som görs baserat på befintliga direktiv.

Det är svårt att på detaljnivå bedöma vilka effekter och konsekvenser förslaget i sin helhet kommer att få på lokal nivå, då många av kraven som föreslås först behöver hanteras på nationell nivå.

Kerstin Elias

Avdelningschef

Anders Ramsby

Förvaltningsdirektör